

Rättighets- analys vid beslutsunderlag

För icke-diskriminering
och inkludering

Syfte

Syftet med verktyget är att på ett systematiskt sätt analysera förslag på beslut eller policyer utifrån rättighetsprinciperna.

Hur påverkas:

- Icke-diskriminering
- Likvärdighet
- Deltagande
- Inkludering
- Transparens
- Ansvarstagande

Kom ihåg att ju tidigare i en beslutsprocess man gör en rättighetsanalys - desto lättare är det att korrigera förslaget. Ha därför för vana att göra en rättighetsanalys tidigt i processen.

Steg för steg

1

Svara på frågorna och fyll i matrisen på de kommande sidorna. Var noga med att tänka in alla grupper i samhället (se tips-ruta på nästa sida)

2

Det finns två sätt att gå igenom matrisen på:

3

1) gå igenom hela matrisen på en gång och tänk på alla olika grupper samtidigt. Genomgången tar längre tid men man gör den bara en gång

4

2) Ta en grupp i taget, ex. barn, äldre, etc. och fokuserar bara på uppdelningen inom denna grupp. Genomgången går fortare men man måste göra den flera gånger för att täcka in alla grupper.

5

Kom ihåg att det alltid är bättre att göra en del än att inte göra det alls.

Lycka till!

Beslutets påverkan på icke-diskriminering och jämlikhet

Överblick	
Beslut	
Ansvarig förvaltning	
Beslutsdatum	

OBS!!! I relation till varje enskild fråga nedan:

Fråga dig hur beslutet påverkar kommunens invånare som är barn, unga, gamla, män, kvinnor, nationella minoriteter, etniska minoriteter, religiösa minoriteter, personer med olika funktionsnedsättningar, HBTQI-personer. Tänk på att varje enskild grupp t.ex. barn också består av personer med olika kön, etnicitet, religion, funktionsgrad, sexuell läggning och könstillhörighet/könsuttryck. Fråga dig också om boende, stadsdel eller utbildningsgrad gör att invånarna påverkas olika av beslutet.

Beslutets påverkan på icke-diskriminering och likvärdighet

Icke-diskriminering och likvärdighet	Svar	Förslag på åtgärder
Hur påverkas era invånare (rättighetsbärare) av ett ev. beslut?		
Vilka invånare påverkas direkt av beslutet? (t.ex. minskas budgeten för vård och omsorg påverkas brukare och anställda direkt av beslutet)		
Vilka invånare påverkas indirekt av beslutet? (t.ex. minskas budgeten för vård och omsorg påverkas brukarnas anhöriga indirekt av beslutet)		
Tillhör de invånare som påverkas av beslutet en eller flera specifika grupper? (t.ex. flyttar all modersmålsundervisning till en skola drabbas gruppen barn med utländsk bakgrund – men inga andra barn)		
Om det står klart att någon specifik grupp påverkas negativt – finns det möjlighet att kompensera dessa personer på något sätt?		

Beslutets påverkan på deltagande och inkludering

Deltagande och inkludering	Svar	Förslag på åtgärder
Har de invånare (rättighetsbärare) som kommer att påverkas direkt eller indirekt haft möjlighet att framföra sina åsikter i beredningen av beslutet (konsultationer, fokusgrupper, intervjuer)?		
Har olika grupper kunnat delta i lika stor grad?		
Om någon/några grupper inte har konsulterats (getts möjlighet att framföra sina åsikter) kan detta rättas till innan beslutet fattas?		

Beslutets påverkan på transparens och ansvarstagande

Transparens och ansvarstagande	Svar	Förslag på åtgärder
Har informationen om förslagets bakgrund, utveckling samt slutliga beslutsprocess varit allmänt tillgänglig och spritt (t.ex. direkt information till de invånare som påverkas, information på bibliotek och på kommunens webbsida)?		
Finns det information om hur man ska gå tillväga för att överklaga beslutet?		
Kan alla invånare/rättighetsbärare ta till sig denna information (klarspråk, andra språk, braille och teckenspråk osv.)?		
Hur kan ev. brister i informationens tillgänglighet rättas till?		

Hur ska beslutet följas upp?

Uppföljning	Svar	Förslag på åtgärder
Hur ska beslutets effekter på invånarna följas upp?		
Vilken sorts data finns tillgänglig som har relevans för uppföljning av beslutets effekter på invånarna?		
Går data att bryta ner på ålder, kön och bostadsområde, m.m.?		
Hur kan man ta reda på påverkan på invånare med olika sorters funktionsnedsättningar, invånare med olika etnisk bakgrund och/eller religionstillhörighet samt påverkan på HBTQI-personer (dvs. grupper som inte återfinns i generell statistik)?		
Finns det möjlighet att korrigera beslutet om effekterna visar sig få diskriminerande eller exkluderande effekter för någon grupp?		

Beslutets övriga effekter på icke-diskriminering och inkludering

Övriga effekter på icke-diskriminering och inkludering	Svar	Förslag på åtgärder
Har förslaget andra viktiga effekter på icke-diskriminering och inkludering som inte täcks av frågorna ovan - och i så fall vilka?		